

SCIENCE
PROBLEMS.UZ

ISSN 2181-1342

Actual problems of social and humanitarian sciences
Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

**Ijtimoiy-gumanitar
fanlarning dolzarb
muammolari**

Son 4. Jild 4.

2024

SCIENCEPROBLEMS.UZ

ИЖТИМОЙ-ГУМАНИТАР ФАНЛАРНИНГ ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ

№ 4 (4) - 2024

**АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-
ГУМАНИТАРНЫХ НАУК**

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

ТОШКЕНТ-2024

БОШ МУҲАРРИР:

Исанова Феруза Тулқиновна

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:

07.00.00-ТАРИХ ФАНЛАРИ:

Юлдашев Анвар Эргашевич – тарих фанлари доктори, сиёсий фанлар номзоди, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Мавланов Уктам Махмасабирович – тарих фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Хазраткулов Абдор – тарих фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети.

Турсунов Равшан Нормуратович – тарих фанлари доктори, Ўзбекистон Миллий Университети;

Холикулов Ахмаджон Боймаҳамматович – тарих фанлари доктори, Ўзбекистон Миллий Университети;

Габриэльян Софья Ивановна – тарих фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон Миллий Университети.

08.00.00-ИҚТИСОДИЁТ ФАНЛАРИ:

Карлибаева Рая Хожабаевна – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Насирходжаева Дилафруз Сабитхановна – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Остонокулов Азамат Абдукаримович – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Тошкент молия институти;

Арабов Нурали Уралович – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Худойқулов Садирдин Каримович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Азизов Шерзод Ўктамович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон Республикаси Божхона институти;

Ҳожаев Азизхон Саидалоҳонович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Фарғона политехника институти

Холов Актам Хатамович – иқтисодиёт фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Шадиева Дилдора Хамидовна – иқтисодиёт фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент в.б, Тошкент молия институти;

Шакарров Қулмат Аширович – иқтисодиёт фанлари номзоди, доцент, Тошкент ахборот технологиялари университети

09.00.00-ФАЛСАФА ФАНЛАРИ:

Ҳакимов Назар Ҳакимович – фалсафа фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Яхшиликков Жўрабой – фалсафа фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Ғайбуллаев Отабек Мухаммадиевич – фалсафа фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат чет тиллар институти;

Саидова Камола Усканбаевна – фалсафа фанлари доктори, “Tashkent International University of Education” халқаро университети;

Ҳошимхонов Мўмин – фалсафа фанлари доктори, доцент, Жиззах педагогика институти;

Ўроқова Ойсулув Жамолiddиновна – фалсафа фанлари доктори, доцент, Андижон давлат тиббиёт институти, Ижтимоий-гуманитар фанлар кафедраси мудир;

Носирходжаева Гулнора Абдукаҳхаровна – фалсафа фанлари номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Турдиев Бехруз Собирович – фалсафа фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент, Бухоро давлат университети.

10.00.00-ФИЛОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Ахмедов Ойбек Сапорбаевич – филология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Кўчимов Шухрат Норқизилович – филология фанлари доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Ҳасанов Шавкат Аҳадович – филология фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Бахронова Дилрабо Келдиёровна – филология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Мирсанов Ғайбулло Қулмуродович – филология фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат чет тиллар институти;

Салахутдинова Мушарраф Исамутдиновна – филология фанлари номзоди, доцент, Самарқанд давлат университети;

Кучкаров Раҳман Урманович – филология фанлари номзоди, доцент в/б, Тошкент давлат юридик университети;

Юнусов Мансур Абдуллаевич – филология фанлари номзоди, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Саидов Улугбек Арипович – филология фанлари номзоди, доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси.

12.00.00-ЮРИДИК ФАНЛАР:

Ахмедшаева Мавлюда Ахатовна – юридик фанлар доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Мухитдинова Фирюза Абдурашидовна – юридик фанлар доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Эсанова Замира Нормуратовна – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган юрист, Тошкент давлат юридик университети;

Ҳамроқулов Баҳодир Мамашарифович – юридик фанлар доктори, профессор в.б., Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети;

Зулфиқоров Шерзод Хуррамович – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Жамоат хавфсизлиги университети;

Хайитов Хушвақт Сапарбаевич – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Асадов Шавкат Ғайбуллаевич – юридик фанлар доктори, доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Утемуратов Махмут Ажимуратович – юридик фанлар номзоди, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Сайдуллаев Шахзод Алиханович – юридик фанлар номзоди, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Ҳакимов Комил Бахтиярович – юридик фанлар доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Юсупов Сардорбек Баходирович – юридик фанлар доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Амиров Зафар Актамович – юридик фанлар бўйича фалсафа доктори (PhD), Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгаши ҳузуридаги Судьялар олий мактаби;

Жўраев Шерзод Юлдашевич – юридик фанлар номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Бабаджанов Атабек Давронбекович – юридик фанлар номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Раҳматов Элёр Жумабоевич – юридик фанлар номзоди, Тошкент давлат юридик университети;

13.00.00-ПЕДАГОГИКА ФАНЛАРИ:

Хашимова Дильдархон Уринбоевна – педагогика фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Ибрагимова Гулнора Хавазматовна – педагогика фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Закирова Феруза Махмудовна – педагогика фанлари доктори, Тошкент ахборот технологиялари университети ҳузуридаги педагогик кадрларни қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш тармоқ маркази;

Қаюмова Насиба Ашуровна – педагогика фанлари доктори, профессор, Қарши давлат университети;

Тайланова Шохидат Зайниевна – педагогика фанлари доктори, доцент;

Жуманиёзова Муҳайё Тожиевна – педагогика фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Ибрахимов Санжар Урунбаевич – педагогика фанлари доктори, Иқтисодиёт ва педагогика университети;

Жавлиева Шахноза Баходировна – педагогика фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), Самарқанд давлат университети;

Бобомуротова Латофат Элмуродовна – педагогика фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), Самарқанд давлат университети.

19.00.00-ПСИХОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Каримова Василя Маманосировна – психология фанлари доктори, профессор, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети;

Ҳайитов Ойбек Эшбоевич – Жисмоний тарбия ва спорт бўйича мутахассисларни қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш институти, психология фанлари доктори, профессор

Умарова Навбахор Шокировна – психология фанлари доктори, доцент, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети, Амалий психология кафедраси мудири;

Атабаева Наргис Батировна – психология фанлари доктори, доцент, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети;

Шамшетова Анжим Караматдиновна – психология фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Қодиров Обид Сафарович – психология фанлари доктори (PhD), Самарканд вилоят ИИБ Тиббиёт бўлими психологик хизмат бошлиғи.

Содиқова Шоҳида Мархабоевна – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон халқаро ислом академияси.

22.00.00-СОЦИОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Латипова Нодира Мухтаржановна – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон миллий университети кафедра мудири;

Сеитов Азамат Пўлатович – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон миллий университети;

23.00.00-СИЁСИЙ ФАНЛАР

Назаров Насриддин Атақулович – сиёсий фанлар доктори, фалсафа фанлари доктори, профессор, Тошкент архитектура қурилиш институти;

Бўтаев Усмонжон Хайруллаевич – сиёсий фанлар доктори, доцент, Ўзбекистон миллий университети кафедра мудири.

ОАК Рўйхати

Мазкур журнал Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Олий аттестация комиссияси Раёсатининг 2022 йил 30 ноябрдаги 327/5-сон қарори билан тарих, иқтисодиёт, фалсафа, филология, юридик ва педагогика фанлари бўйича илмий даражалар бўйича диссертациялар асосий натижаларини чоп этиш тавсия этилган илмий нашрлар рўйхатига киритилган.

Ижтимоий-гуманитар фанларнинг долзарб муаммолари” электрон журнали 2020 йил 6 август куни 1368-сонли гувоҳнома билан давлат рўйхатига олинган.

Муассис: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” масъулияти чекланган жамияти

Таҳририят манзили:

100070. Тошкент шаҳри, Яккасарой тумани, Кичик Бешёғоч кўчаси, 70/10-уй. Электрон манзил: scienceproblems.uz@gmail.com

Боғланиш учун телефонлар:

(99) 602-09-84 (telegram).

МУНДАРИЖА

07.00.00 – ТАРИХ ФАНЛАРИ

<i>Qurbonov Murodjon Dehqonboy o'g'li</i> "KASHKULI SALIMIY" ASARIDA USMONIY HUKMDORLAR TARIXINING YORITILISHI.....	12-17
<i>Ismoilova Diyoraoy Xursandjon qizi</i> AMIR NASRULLOH DIPLOMATIYASI	18-23
<i>Tursunov Farrux Fulomovich</i> ЎЗБЕКИСТОН ҲУДУДИДАГИ ТОЖИКЛАРГА ХОС УРФ-ОДАТ ВА МАРОСИМЛАР	24-28
<i>Usmonaliyev Isroiljon Ibrohimjon o'g'li</i> FARG'ONA VODIYSIDA "O'ZBEK" ETNONIMINING TARQALISHI	29-34
<i>Djurayev Ikrom Nematovich</i> YEVRUOSIYO SHORVADOR QABILALARINING FARG'ONA VODIYSIGA KIRIB KELISHI.....	35-40
<i>Esanova Nilufar Pulatovna</i> MUSTAQILLIK YILLARIDA O'ZBEKISTONDA YENGIL SANOAT SOHASIDAGI O'ZGARISHLAR	41-46
<i>Абдурахимова Сабоҳат Эргаш қизи</i> БУХОРО АМРЛИГИ ДАВРИДА ЧИРОҚЧИ ТУМАНИНИНГ ИЖТИМОЙ-СИЁСИЙ ТАРИХИ	47-53
<i>Toshturov Shuxrat</i> MUSTAQILLIKKACHA BO'LGAN DAVRDA NAVOIY VILOYATI SANOAT KORXONALARINING EKOLOGIK MUHITGA TA'SIRI	54-60
<i>Kanimkulov Olimjon Sheraliyevich</i> AKADEMIK YAHYO G'ULOMOV FAOLIYATI HAQIDA QAYDLAR ("XORAZMNING SUG'ORILISH TARIXI" ASARI MISOLIDA).....	61-65
<i>Begniyazova Gozzal Allambergenovna</i> QORAQALPOQ XALQ ERTAKLARINING YIG'ILISHI VA NASHR QILINISHI.....	66-70

08.00.00 – ИҚТИСОДИЁТ ФАНЛАРИ

<i>Султонов Баходир Файзуллаевич, Тураева Гулизахро Каххоровна, Норбўтаев Бахтиёр Абдурахимович</i> СИРДАРЁ ВИЛОЯТИ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИДА ДОНЛИ ЭКИНЛАР ХОСИЛДОРЛИГИНИНГ 2024-2027 ЙИЛГАЧА БЎЛГАН ПРОГНОЗ ПАРАМЕТРЛАРИ.....	71-78
<i>Abdiganieva Zarapshan Salievna</i> YANGI O'ZBEKISTONDA AHOLI TURMUSH DARAJASINI OSHIRISHDA TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI	79-85
<i>Otaxonova Odinaxon Inomovna</i> QORAMOLCHILIK MAHSULOTLARI IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA OZUQA BAZASINI YAXSHILASHNING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI	86-94
<i>Рахимов Ойбек Бахтиёрович</i> СУҒУРТА ХИЗМАТЛАРИ БОЗОРИДА МАРКЕТИНГ ФАОЛИЯТИНИ РЕЖАЛАШТИРИШ АСОСЛАРИ	95-99
<i>Хушмурадов Оман Намозович</i> СУВ ХЎЖАЛИГИНИ БОШҚАРИШНИНГ АСОСИЙ ЙЎНАЛИШЛАРИ	100-110

<i>Saitkamolov Muxammadxo'ja Sobirxo'ja o'g'li, Karabayev Rustam Zafarovich</i> BULUTLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA BIZNES JARAYONLARNI TASHKIL ETISH YO'LLARI	111-125
<i>Фаттахова Муниса Абдухамитовна</i> ПОНЯТИЕ И ПУТИ ЭФФЕКТИВНОГО УПРАВЛЕНИЯ КРЕДИТНЫМ ПОРТФЕЛЕМ КОММЕРЧЕСКИХ БАНКОВ	126-133
<i>Isayev Jahongir Muzaffarovich</i> SANOAT KORXONALARINI RIVOJLANTIRISHDA AXBOROT TIZIMINI TA'MINLASH IQTISODIY МЕХАНИЗМНИНГ АСОСИЙ YO'NALISHI SIFATIDA	134-140
09.00.00 – ФАЛСАФА ФАНЛАРИ	
<i>Tilavova Umida Qahramonovna</i> RAQAMLI JAMIYATLAR TIZIMIDA INFORMATSION ETIKA KATEGORIYA VA ТАМОЙИЛЛАРИНИНГ АНАМИЯТИ	141-147
<i>Yulchiyev Avazbek Maxamadjonovich</i> IJTIMOIY TEXNOLOGIYALAR HAQIDAGI G'OYALARNING SHAKLLANISH EVOLYUTSIYASI	148-154
<i>Karimova Gulchexra Abdukarimovna</i> ДУНЁ ДИНЛАРИ ВА ТАЪЛИМОТЛАРДА ОТАЛИКНИ ТУШУНИШ ВА УНИНГ ЎЗИГА ХОС ЖИХАТЛАРИ	155-163
<i>Turabova Sevara Kattaqulovna</i> ISLOM FALSAFASIDA DALILLASH VA VAHS YURITISH USULI ZAMONAVIY ARGUMENTLASH NAZARIYASI TALQINIDA	164-168
<i>Muminov Nozim Naimovich</i> THE PHENOMENOLOGICAL APPROACH IS THE KEY TO UNDERSTANDING THE SPREAD AND TRANSFORMATION OF SUFISM IN THE WEST	169-175
<i>Tursunov Muxiddin Boltaevich</i> СОЦИАЛЬНЫЕ АСПЕКТЫ ФОРМИРОВАНИЯ СОВРЕМЕННОЙ МОЛОДЁЖИ	176-180
<i>Mamarasulov Ulug'bek Umirzoqovich</i> SPORT TURLARINING FALSAFIY-ESTETIK TANLILI	181-184
10.00.00 – ФИЛОЛОГИЯ ФАНЛАРИ	
<i>Исанова Феруза Тулқиновна</i> ЎЗБЕК ТИЛИДА ХАЛҚАРО ҲУҚУҚ СОҲАСИГА ОИД ЛЕКСИК БИРЛИКЛАР ВА УЛАРНИНГ ЎЗИГА ХОС ЖИХАТЛАРИ	185-191
<i>Петрухина Наталья Михайловна</i> КОРАНИЧЕСКИЕ МОТИВЫ В ТВОРЧЕСТВЕ А.С.ПУШКИНА И ЕГО СОВРЕМЕННИКОВ	192-197
<i>Исаров Оман Рисалиевич</i> ЎЗБЕК ВА ИНГЛИЗ ТИЛЛАРИДА ТАКСИС КОНВЕРБИАЛ ВЕРБАЛИЗАЦИЯСИ	198-205
<i>Родина Ирина Витальевна</i> АНТИНОМИЧЕСКАЯ ПАРА «МЕСТЬ» И «ПРОЩЕНИЕ» В ПОВЕСТИ-СКАЗКЕ Л. БОРОДИНА «ГОД ЧУДА И ПЕЧАЛИ»	206-211
<i>Ataeva Gulchekhira Bakhtiyorovna</i> THE ROLE OF IDIOMS IN ENHANCING BUSINESS COMMUNICATION: A STUDY ON THE USAGE OF IDIOMS IN BUSINESS LETTERS	212-220

<i>Erkinova Marxobo</i> ASSOTSIATIV MAYDON HOSIL QILISHDA LINGVISTIK OMILLARNING O'RNI	221-229
<i>Gulyamova Shahzoda Baxtiyor qizi</i> O'ZBEK VA INGLIZ TILLARIDAGI MATNLARNING SINTAKTIK STRUKTURASI VA PRAGMATIK XOSLANISHI	230-234
<i>Batyrkhanova Madina Oybekovna</i> THE SOMATIC CULTURAL CODES IN THE STUDY OF ENGLISH, RUSSIAN AND UZBEK PHRASEOLOGISMS	235-244
<i>Aslonov Shahram Sherzod ugli, Saidova Marjona Abdimutal qizi</i> PECULIARITIES OF TRANSLATION OF POLITICAL TEXTS IN SIMULTANEOUS INTERPRETATION	245-250
<i>Olimova Dilafruzxon Baxtiyorjon qizi</i> INGLIZ VA O'ZBEK TILLARIDA SUBYEKTIV VAHONING IFODALANISHI	251-254
<i>Bobojonov Dilshod Jumaqul o'g'li</i> INGLIZ VA O'ZBEK GAZETA SARLAVHALARIDA PUBLISISTIK USLUB BELGILARINING NAMOYON BO'LISHI	255-260
<i>Абдуллаева Нилуфар Рамазоновна, Шаймарданова Мухлиса Усмановна</i> СЕМАНТИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ КОНЦЕПТА “РАСТЕНИЕ” В СОПОСТАВЛЯЕМЫХ ЯЗЫКАХ	261-266
<i>Хайруллоева Ситора Lutfulloevna</i> PSYCHOLOGICAL NOVELS OF US AND THE DEVELOPMENT OF PSYCHOLOGYSMS	267-272
<i>Qudratova Muxiba Kamolovna</i> “LYUIS KERROLLNING ALISA MO' JIZALAR MAMLAKATIDA ASARIDAGI HAYVON OBRAZLARINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI”	273-279
<i>Убоженко Анна Станиславовна</i> ОСОБЕННОСТИ ТЮРКСКИХ ЗАИМСТВОВАНИЙ В РУССКОМ ЯЗЫКЕ	280-285
<i>Тухтаева Наргисхон Исамутдиновна</i> ОТРАЖЕНИЕ ДУХОВНОГО УПАДКА ОБЩЕСТВА И ЕГО ПОСЛЕДСТВИЙ В ХУДОЖЕСТВЕННОЙ ЛИТЕРАТУРЕ	286-292
<i>Gulnora Xolmurodova Sattorovna, Bo'ronova Mekkamtosh Xoliqulovna</i> INGLIZ VA O'ZBEK LISONIY MANZARASIDA MAQOLLARNING O'RNI	293-297
<i>Алибаева Лола Намазовна</i> ЖЕНСКИЕ ОБРАЗЫ В РАССКАЗАХ Л. ПЕТРУШЕВСКОЙ	298-303
<i>Eshqurbonova Aziza Bozor qizi</i> DIALOGIK NUTQDA SAVOLLARNING IFODALANISHI	304-308
<i>Norova Rahima Fayzulloevna</i> O'ZBEK VA INGLIZ ADABIY ERTAKCHILIGIDAGI SEHRLI VOSITALARNING QO'LLANISHIDA O'XSHASH JIHATLAR	309-316
<i>Egamberdiyeva Iroda Abdurahimovna</i> TRANSLATIONS OF HISTORICAL WORKS INTO ENGLISH	317-323
<i>Axmedova Adolat Ravshan qizi</i> GASTRANOMIYA TUSHUNCHASI HAMDA GASTRANOMIK REKLAMA MATNLARI	324-330

<i>Asqarova Madina Boymurod qizi</i> KORPUS LINGVISTIKASIDA MATN ANNOTATSIYASINING LINGVISTIK MUAMMOLARI	331-334
--	---------

<i>Калниязов Есемурат Шамшетович</i> ГОСТЕВОЙ ЭТИКЕТ И СИСТЕМА ЦЕННОСТЕЙ	335-342
---	---------

12.00.00 – ЮРИДИК ФАНЛАР

<i>Bahodir To'raev</i> HUQUQIY MADANIYAT VA HUQUQIY TARBIYANING DEMOKRATIK DAVLAT RIVOJLANISHIDAGI ROLI	343-351
---	---------

<i>Турсоатов Содиқ</i> РАҒБАТЛАНТИРУВЧИ ҲУҚУҚИЙ СИЁСАТ ТУШУНЧАСИ ВА УНИНГ МАЗМУН-МОҲИЯТИ	352-357
--	---------

<i>Хидиров Фурқат Шукуруллаевич</i> МАҲАЛЛА ҲУҚУҚ-ТАРТИБОТ МАСКАНИ ФАОЛИЯТИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ ТАРТИБИНИНГ АСОСИЙ ВАЗИФАЛАРИ	358-363
---	---------

<i>Рахимбаев Утқир Файзуллаевич</i> ПРАВОВЫЕ АСПЕКТЫ КРИТЕРИЕВ ОЦЕНКИ ИНФРАСТРУКТУРЫ И СЕРВИСА ДЛЯ ТУРИСТОВ	364-372
---	---------

<i>Турсынбаев Азизбек Халмурзаевич</i> МЕЖВЕДОМСТВЕННОЕ ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ КАК СПОСОБ РЕАЛИЗАЦИИ ИСПОЛНИТЕЛЬНОЙ ВЛАСТИ	373-377
--	---------

<i>Yakubov Abduraxmon Turayevich</i> TA'LIM HUQUQINING HUQUQIY SAVODXONLIKNI AMALGA OSHIRISHDAGI O'RNI	378-382
---	---------

<i>Rasulov Salimbek Baxtiyor o'gli</i> YEVROPA KENGASHINING KORRUPSIYA UCHUN JINOIY JAVOBGARLIK BO'YICHA KONVENSIYASI – KORRUPSIYAGA QARSHI KURASHNING ZAMONAVIY XALQARO HUQUQIY ASOSLARIDAN BIRI SIFATIDA	383-387
---	---------

13.00.00 – ПЕДАГОГИКА ФАНЛАРИ

<i>Хайров Расим Золимхон угли</i> АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ МЕТОДИЧЕСКОЙ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ ИЗОБРАЗИТЕЛЬНОГО ИСКУССТВА	388-395
--	---------

<i>To'rayev Panji To'xtayevich</i> OLIY TA'LIM MUASSASASIDA KURASHCHILARNI PSIXOLOGIK JIHATDAN TAYYORLASH	396-400
---	---------

<i>Xushnazarova Ma'mura Nodirovna</i> TALABALARNI KASBIY-PEDAGOGIK FAOLIYATGA TAYYORLASHDA IJTIMOY FAOLLIKNING AHAMIYATI	401-406
--	---------

<i>Yuldasheva Sayyora Aliaskarovna</i> TA'LIM TIZIMIDA INGLIZ TILINI INTEGRATSION O'QITISH	407-411
---	---------

<i>Turdimurodov Dilmurod Yo'ldoshevich</i> SPORT MASHG'ULOTLARI JARAYONIDA PEDAGOGIK NAZORATNING AHAMIYATI	412-418
---	---------

<i>Абдувахобов Искандер, Гизатулина Ольга Ивановна</i> ОРГАНИЗАЦИЯ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО ПРОЦЕССА В СМЕШАННЫХ СРЕДАХ ПЕДАГОГИЧЕСКОГО ВУЗА	419-426
<i>Назарова Озода Шавкатовна</i> СОВРЕМЕННЫЕ ПОДХОДЫ И МЕТОДЫ ПРЕПОДАВАНИЯ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА В ВЫСШЕМ УЧЕБНОМ ЗАВЕДЕНИИ	427-432
<i>Pirnazarova Sevara Doniyor qizi</i> OLIQ O'QUV YURLARIDA XORIJIY TILNI O'QITISHDA O'YIN USULLARINI QO'LLASH	433-438
<i>Ko'ziyeva Gulnoza Maxamadaliyevna</i> BOSHLANG'ICH SINFI O'QITUVCHILARINING PEDAGOGIK SALOHİYATINI OSHIRISH METODIKASI	439-444
<i>Умирзокова Сурайё</i> ТАЛАБАЛАРИНИНГ КИНЕТИК ИНТЕЛЛЕКТИНИ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ ХОРИЖИЙ МАМЛАКАТЛАР ТАЖРИБАСИ	445-451
<i>Olimova Nigora</i> MUVAFFAQIYATLI O'RGANISHDA SINFINI BOSHQARISH KO'NIKALARINING AHAMIYATI	452-463
<i>Nabiyeva Firuza Odil qizi</i> "ELEKTROMAGNETIZM" BO'LIMINI O'QITISHDA AMALIY MASHG'ULOTLARNING AHAMIYATI	464-471
<i>Sobirova Oygul Alimovna</i> BO'LALAK MUSIQA O'QITUVCHILARIDA METODIK KOMPETENTLIKNI RIVOJLANTIRISHNING MAVJUD HOLATINI TAHLILYIY BAHOLASH	472-479
<i>Shermatov G'ulom Kaxxorovich</i> IMPROVING THE TECHNIQUE OF BADMINTON SPORTS TRAINING	480-486
<i>Shamirzayeva Zarifa Xudoyorovna</i> TALABALARDA KASBIY KO'NIKALARNI SHAKLLANISHIDA MIKROTA'LIM O'QITISH TEKNOLOGIYASINING SAMARALI JIHATLARI	487-492
<i>Ziyadullayeva Dilafruz Xudayberdiyevna</i> O'SMIRLARDA YETAKCHILIK XUSUSIYATLARINI RIVOJLANTIRISHDA KOMPETINSIYAVIY FAOLIYATNING PEDAGOGIK ASOSLARI	493-498
<i>Muydinov Firuzjon Farxodjonovich</i> TIBBIY TA'LIM TALABALARIDA MEDIAKOMPETENTLIKNI RIVOJLANTIRISH METODIKASI	499-505
<i>Egamberdiyeva Feruza Abdimannonovna</i> MULTIMEDIA TEKNOLOGIYALARIGA ASOSLANGAN DASTURIY TA'MINOTNI LOYIHALASH	506-510
<i>Худойбердиева Дурдона Баходир қизи</i> ЛИЧНОСТНО-ОРИЕНТИРОВАННАЯ ТЕХНОЛОГИЯ ОБУЧЕНИЯ В РАБОТЕ С ОДАРЕННЫМИ ДЕТЬМИ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА	511-516
<i>Курбонов Дониёрбек Кахрамонович</i> ОБУЧЕНИЕ ПОЭЗИИ С ПРИМЕНЕНИЕМ СТРАТЕГИИ РАЗВИТИЯ КРИТИЧЕСКОГО МЫШЛЕНИЯ	517-524

Shamsiddinov G'iyos Xusniddin o'g'li, Jurayeva Feruza Baxtiyor qizi

IQTISODIYOT YO'NALISHI TALABALARIGA EKONOMETRIKA FANINI O'TISHNING

INTERAKTIV USULLARI 525-532

Эрназаров Алишер Эргашевич, Бекмурадов Зариф Хуррамович

ЎҚУВ МАШҒУЛОТЛАРИНИНГ МОДУЛЛИ ВА ЛОЙИҲАЛАШТИРИЛГАН ТУРЛАРИ ҲАМДА

АХБОРОТ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИШ 533-539

Abdiganieva Zarapshan Salievna
Mustaqil tadqiqotchi, Toshkent shahar Olmazor tumani,
Namuna MFY xotin-qizlar faoli

YANGI O'ZBEKISTONDA AHOLI TURMUSH DARAJASINI OSHIRISHDA TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI

Annotatsiya. Ushbu maqola O'zbekistonda turmush darajasini oshirish uchun tadbirkorlikni rag'batlantirish strategiyalarini o'rganadi, ichki muammolar va xorijiy tajribalardan xulosa chiqaradi. Tadbirkorlik strukturasi keng qamrovli tahlil qilish orqali moliyadan foydalanishning cheklanganligi, malakalar bo'shlig'i va texnologiyani o'zlashtirish muammolari kabi asosiy to'siqlar aniqlanadi. Xorijiy ilg'or tajribalardan foydalangan holda tartibga soluvchi islohotlar, moliyaviy inklyuzivlik choralari, tadbirkorlik ta'limi tashabbuslari va innovatsion ekotizimlarni rivojlantirish kabi tavsiyalar taklif etiladi. Ushbu tavsiyalarni amalga oshirish orqali O'zbekiston tadbirkorlik uchun qulay muhit yaratishi, iqtisodiy o'sishni ta'minlashi va aholi farvonligini oshirishi mumkin.

Kalit so'zlar: tadbirkorlik, iqtisodiy rivojlanish, moliyadan foydalanish, ko'nikmalarni rivojlantirish, innovatsion ekotizim.

Abdiganieva Zarapshan Salievna
Independent researcher, Tashkent city, Almazor district, women activist

PROSPECTS OF ENTREPRENEURSHIP DEVELOPMENT IN RAISING THE STANDARD OF LIVING OF THE POPULATION IN THE NEW UZBEKISTAN

Abstract. This article explores strategies to stimulate entrepreneurship for enhancing the standard of living in Uzbekistan, drawing insights from domestic challenges and foreign experiences. Through a comprehensive analysis of the entrepreneurial landscape, key obstacles such as limited access to finance, skills gap, and technology adoption issues are identified. Leveraging foreign best practices, recommendations are proposed, including regulatory reforms, financial inclusion measures, entrepreneurship education initiatives, and innovation ecosystem development. By implementing these recommendations, Uzbekistan can cultivate a supportive environment for entrepreneurship, driving economic growth and improving the quality of life.

Keywords: entrepreneurship, economic development, access to finance, skills development, innovation ecosystem.

Абдиганиева Зарапшан Салиевна
научный исследователь, г. Ташкент, Олмазорский район

ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА ДЛЯ ПОВЫШЕНИЯ УРОВНЯ ЖИЗНИ В НОВОМ УЗБЕКИСТАНЕ

Аннотация. Данная статья исследует стратегии стимулирования предпринимательства для повышения уровня жизни в Узбекистане, основываясь на внутренних вызовах и зарубежном опыте. Через всесторонний анализ предпринимательского ландшафта выявляются ключевые препятствия, такие как ограниченный доступ к финансированию, недостаток навыков и проблемы принятия технологий. Используя лучшие практики из-за рубежа, предлагаются рекомендации, включая реформы в сфере регулирования, меры финансовой инклюзии, программы образования предпринимательства и развития инновационной экосистемы. Путем внедрения этих рекомендаций Узбекистан может создать

поддерживающую среду для предпринимательства, стимулируя экономический рост и улучшая качество жизни своих граждан.

Ключевые слова: предпринимательство, экономическое развитие, административные барьеры, доступ к финансированию, развитие навыков, инновационная экосистема.

DOI: <https://doi.org/10.47390/SPR1342V4I4Y2024N12>

Kirish. Zamonaviy dunyoda tadbirkorlik iqtisodiy taraqqiyot va jamiyatni yuksaltirish uchun asos bo'lib hisoblanadi. Bu, ayniqsa, iqtisodiyoti va jamiyatini jonlantirishga qaratilgan transformativ o'zgarishlarni boshdan kechirayotgan O'zbekiston kabi mamlakatlar uchun to'g'ri keladi. 2016-yilda Prezident Shavkat Mirziyoyev hukumat tepasiga kelganidan so'ng O'zbekiston iqtisodiyotni modernizatsiya qilish, xorijiy sarmoyalarni jalb etish va yanada qulay ishbilarmonlik muhitini mustahkamlashga qaratilgan ulkan islohotlar yo'liga kirishdi. Tadbirkorlikni iqtisodiy o'sish, yangi ish o'rinlari yaratish va umumiy ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishning katalizatori sifatida e'tirof etish ushbu islohot dasturining markaziy o'rinni egallaydi.

O'zining boy madaniy merosi va strategik geografik joylashuviga ega bo'lgan O'zbekiston tadbirkorlik faoliyati uchun ulkan salohiyatga ega. Biroq, bunday salohiyatga qaramay, mamlakatimizda tadbirkorlik rivojlanishiga to'sqinlik qiluvchi turli muammolar mavjud. Bu qiyinchiliklar biznesni ro'yxatdan o'tkazishdagi byurokratik to'siqlardan tortib, moliyalashtirishdan foydalanishning cheklanganligi va malaka oshirish tashabbuslarining yetarli darajada yo'qligigacha o'z ichiga oladi. Qolaversa, markazlashgan iqtisodiy tizim tadbirkorlik muhitida o'z izini qoldirib, xususiy sektor salohiyatini to'liq ishga solish uchun keng qamrovli islohotlarni taqozo etdi.

So'nggi yillarda O'zbekistonda iqtisodiyotni liberallashtirish, tadbirkorlik faoliyati uchun yanada qulay shart-sharoit yaratish borasida sezilarli yutuqlarga erishildi. Tadbirkorlik subyektlarini ro'yxatdan o'tkazish tartib-taomillarini soddalashtirish, maxsus iqtisodiy zonalar tashkil etish, moliyalashtirish imkoniyatlarini yaxshilash kabi islohotlar hukumatning tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlashga bo'lgan intilishidan dalolat beradi. Bundan tashqari, innovatsiyalar va texnologiyalar transferini rag'batlantirish tashabbuslari yanada dinamik va bilimga asoslangan iqtisodiyotga o'tishdan dalolat beradi.

Bunday islohotlar va rivojlanayotgan iqtisodiy manzara sharoitida ochiqlik, faollik va tadbirkorlik ruhi bilan ajralib turadigan "Yangi O'zbekiston" konsepsiyasi shakllanmoqda. Ushbu maqola Yangi O'zbekistonni shakllantirish va uning ijtimoiy-iqtisodiy kun tartibini ilgari surishda tadbirkorlikning rolini o'rganishga qaratilgan. Unda mamlakatimizda tadbirkorlikning bugungi holati o'rganiladi, asosiy vazifalar aniqlanadi, tadbirkorlik faoliyatini rag'batlantirish bo'yicha strategiyalar taklif etiladi. Tadbirkorlik uchun qulay muhitni yaratish orqali O'zbekiston iqtisodiy o'sish, ish o'rinlari yaratish va fuqarolarning hayot sifatini yaxshilash uchun yangi imkoniyatlarni ochishi mumkin.

Adabiyot sharhi. Tadbirkorlik iqtisodiy o'sish, yangi ish o'rinlari yaratish va innovatsiyalarning harakatlantiruvchi kuchi sifatida keng e'tirof etilgan. O'zbekiston sharoitida iqtisodiy islohotlar va modernizatsiya sa'y-harakatlari fonida tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash tobora muhim ahamiyat kasb etmoqda.

Abdurahmonov va Ro'ziyevga ko'ra, biznesni ro'yxatdan o'tkazish va litsenziyalashning og'ir byurokratik tartib-qoidalari O'zbekistonda tadbirkorlikka intiluvchi shaxslar uchun katta

qiyinchiliklar tug'dirmoqda. Ushbu to'siqlar nafaqat potensial tadbirkorlarni to'xtatibgina qolmay, balki norasmiy tadbirkorlik va yashirin iqtisodiyotning keng tarqalishiga ham yordam beradi (Abduraxmanov va Ro'ziev, 2020).

Moliyaviy manbalardan foydalanish adabiyotda ta'kidlangan yana bir muhim masaladir. Xudayqulov va Oxunov O'zbekistonda kichik va o'rta korxonalar (KO'B) uchun kredit va investitsiya kapitali cheklanganligini ta'kidlaydilar. Moliyaviy imkoniyatlarning yo'qligi tadbirkorlik subyektlarining o'sishi va kengayishini cheklaydi, ayniqsa kapital talablari yuqori bo'lgan tarmoqlarda (Xudayqulov va Oxunov, 2019). Shuningdek, Bek, Demirguch-Kunt va Levine (2020) fikriga ko'ra, kredit va moliyaviy xizmatlardan foydalanishning cheklanganligi tadbirkorlik imkoniyatlarini cheklaydi, ayniqsa kichik va o'rta korxonalar (KO'B). Xuddi shunday, Klapper, Amit va Guillén (2019) tomonidan olib borilgan tadqiqotlar tadbirkorlikni rag'batlantirish va inklyuziv iqtisodiy rivojlanishni rag'batlantirishda moliyaviy inklyuziya rolini ta'kidlaydi.

Bundan tashqari, adabiyotda tadbirkorlikni rivojlantirishda malaka oshirish va ta'lim muhimligi ta'kidlangan. Mo'minov va boshqalar 2018-yilda shaxslarni muvaffaqiyatli tadbirkorlik uchun zarur bo'lgan bilim, ko'nikma va tafakkur bilan qurollantirish uchun tadbirkorlik ta'limi va o'qitish dasturlari zarurligini ta'kidladilar. Biroq ular O'zbekistondagi mavjud ta'lim dasturlari ko'pincha amaliy ahamiyatga ega emasligini va intiluvchan tadbirkorlarni biznesga egalik qilish muammolariga yetarlicha tayyorlay olmasligini ta'kidlaydilar (Mo'minov va boshq., 2018). Boshqa xorijiy tadqiqotchi, Sheyn (2021) tomonidan olib borilgan tadqiqotlar tadbirkorlik ta'limining tadbirkorlik muvaffaqiyati uchun zarur bo'lgan fikrlash va malakalarni rivojlantirishda muhimligini ta'kidlaydi. Bundan tashqari, Autio va boshqalar (2018) tomonidan olib borilgan tadqiqotlar yoshlarda tadbirkorlik ko'nikmalari va munosabatlarini rivojlantirishda kasbiy ta'lim dasturlari va tajribaviy o'rganish imkoniyatlarining rolini ta'kidlaydi.

Innovatsiyalar va texnologiyalarni joriy etish ham tadbirkorlik muvaffaqiyatining muhim omili sifatida tan olingan. Nishonov va boshqalarning fikricha, innovatsiyalar va texnologiyalar transferini rag'batlantirish O'zbekiston iqtisodiyotining raqobatbardoshligini oshirish va tadbirkorlik faolligini rag'batlantirish uchun muhim ahamiyatga ega. Biroq, axborot va texnologiya infratuzilmasiga kirishning cheklanganligi kabi to'siqlar O'zbekistonda tadbirkorlar o'rtasida innovatsiyalarni qabul qilishga to'sqinlik qilmoqda (Nishanov va boshq., 2020). Raqamli asrda tadbirkorlik muvaffaqiyati uchun innovatsiyalar va texnologiyalarni joriy etish muhim ahamiyatga ega. Wennekers va Thurik (2019) tomonidan olib borilgan tadqiqotlar innovatsiyalar va tadbirkorlik faoliyati o'rtasidagi ijobiy munosabatni ta'kidlab, biznes innovatsiyalari va o'sishda texnologiya rolini ta'kidlaydi. Xuddi shunday, Dosi va boshqalarning tadqiqotlari (2020) tadbirkorlik ekotizimlarini rivojlantirishda texnologiyalar transferi va bilimlarni tarqatish muhimligini ta'kidlaydi.

Ushbu qiyinchiliklarga qaramay, adabiyotlarda O'zbekistonda tadbirkorlikni rivojlantirishning bir qancha imkoniyatlari ham ta'kidlangan. Mamlakatning yosh va o'sib borayotgan aholisi, mo'l-ko'l tabiiy resurslari va strategik geografik joylashuvi tadbirkorlik faoliyati uchun qulay shart-sharoit yaratadi (Zohidov, 2021). Bundan tashqari, bozorlarni liberallashtirish, ishbilarmonlik muhitini yaxshilash va xorijiy investitsiyalarni jalb etishga qaratilgan amalga oshirilayotgan iqtisodiy islohotlar intiluvchan tadbirkorlar uchun yangi imkoniyatlar yaratmoqda (Zohidov, 2021). Audretsch va Thurik (2018) tomonidan olib

borilgan tadqiqotlar tadbirkorlik uchun qulay muhit yaratishda qo'llab-quvvatlovchi institutlar va siyosatlarining rolini ta'kidlaydi. Bundan tashqari, Acs va Szerb (2019) tomonidan olib borilgan tadqiqotlar madaniy munosabatlar va ijtimoiy me'yorlarning tadbirkorlik faoliyatiga ijobiy ta'sirini ta'kidlab, tadbirkorlik madaniyati va tafakkurini rivojlantirish yo'llarini taklif qiladi.

Tadqiqot metodologiyasi. Ushbu tadqiqot O'zbekistonda tadbirkorlikni rivojlantirishning qiyinchiliklari va imkoniyatlarini o'rganish uchun aralash usuldan foydalanadi. Tadqiqot metodologiyasi O'zbekistonda tadbirkorlik faoliyatiga oid mavjud adabiyotlarni va shunga o'xshash kontekstlarni har tomonlama ko'rib chiqishni, biznesni ro'yxatga olish va iqtisodiy ko'rsatkichlar bilan bog'liq statistik ma'lumotlarni tahlil qilishni o'z ichiga oladi. Ko'p manbalardan olingan ma'lumotlarni tahlil qilish orqali ushbu tadqiqot O'zbekistondagi tadbirkorlikka ta'sir etuvchi omillar haqida yaxlit tushunchani ta'minlash hamda iqtisodiyot va amaliyot uchun dalillarga asoslangan tavsiyalar berishni maqsad qilgan.

Tadbirkorlik iqtisodiy o'sish, ish o'rinlari yaratish va innovatsiyalar uchun katalizator bo'lib xizmat qiladi va bu O'zbekiston kabi mamlakatlarda rivojlanishning muhim omiliga aylanadi. Biroq, potensial imtiyozlarga qaramay, O'zbekistonda tadbirkorlik uning o'sishiga va iqtisodiyotga ta'siriga to'sqinlik qiluvchi ko'plab muammolarga duch kelmoqda.

Tahlil va natijalar. O'zbekistonda tadbirkorlikka to'sqinlik qilayotgan asosiy muammolar:

1. **Bozor ma'lumotlariga kirishning yetishmasligi:** O'zbekistonda tadbirkorlikka intilmoqchi bo'lgan ko'pchilik bozor ma'lumotlariga, jumladan, iste'molchilarning xohish-istaklari, sanoat tendensiyalari va raqobat dinamikasiga kirishda qiyinchiliklarga duch kelmoqda. Ishonchli ma'lumotlar va bozor tadqiqotlari resurslarining etishmasligi tadbirkorlarning hayotiy biznes imkoniyatlarini aniqlash va samarali marketing strategiyalarini ishlab chiqish qobiliyatiga to'sqinlik qiladi.

2. **Normativ-huquqiy bazaning yetarli emasligi:** Murakkab va eskirgan huquqiy-me'yoriy bazalar O'zbekistonda tadbirkorlik faoliyatiga jiddiy to'siqlar tug'dirmoqda. Byurokratik tartib-qoidalar va nomuvofiq qo'llash amaliyoti tadbirkorlar uchun noaniqlikni keltirib chiqaradi va potensial investorlarni to'xtatadi. Normativ-huquqiy muhitni soddalashtirish va modernizatsiya qilish yanada qulay biznes muhitini yaratish uchun muhim ahamiyatga ega.

Ushbu muammolarni hal etishda quyidagilarga e'tibor berish muhim deb hisoblaymiz:

3. **Bozor axboroti markazlarini tashkil etish:**

- Tadbirkorlarga bozor tadqiqotlari, sanoat hisobotlari va iste'molchilar haqidagi tushunchalardan foydalanish imkoniyatini berish uchun markazlashtirilgan bozor axborot markazlarini yaratish.

- Bozor ma'lumotlarining mavjudligi va to'g'riligini ta'minlash uchun sanoat birlashmalari, tadqiqot institutlari va davlat idoralari bilan hamkorlikni yo'lga qo'yish.

- Ishbilarmon tadbirkorlarga murabbiylik, trening va tarmoq imkoniyatlarini taqdim etish uchun tadbirkorlik inkubatorlari va akseleratorlarini tashkil etish.

- Bilim almashish va ko'nikmalarni rivojlantirish uchun tashkil etilgan korxonalar, startaplar va akademik institutlar o'rtasidagi hamkorlikni rag'batlantirish.

- Eskirgan qoidalarni aniqlash va ma'muriy tartib-qoidalarni soddalashtirish uchun amaldagi qonunlar va me'yoriy hujjatlarni har tomonlama ko'rib chiqish.

- Shaffoflik va inklyuzivlikni ta'minlash uchun manfaatdor tomonlarni, jumladan, tadbirkorlar, tarmoq birlashmalari, huquqshunoslar va davlat amaldorlarini tartibga solishni isloh qilish jarayoniga jalb qilish.

Tahlil shuni ko'rsatadiki, O'zbekistonda tadbirkorlik faoliyatiga to'sqinlik qilayotgan muammolarni hal qilish huquqiy islohotlar, salohiyatni oshirish tashabbuslari va ekotizimlarni rivojlantirish bo'yicha sa'y-harakatlarni o'z ichiga olgan ko'p qirrali yondashuvni talab qiladi. O'zbekiston bozor ma'lumotlariga kirish, tarmoq yaratish va murabbiylik imkoniyatlarini kengaytirish orqali tadbirkorlarga innovatsiyalar kiritish, ish o'rinlari yaratish va iqtisodiy taraqqiyotga hissa qo'shish imkoniyatini berishi mumkin. Bundan tashqari, huquqiy va me'yoriy bazani isloh qilish biznesning rivojlanishi va investitsiyalari uchun yanada prognoz qilinadigan va qo'llab-quvvatlovchi muhitni yaratish uchun muhim ahamiyatga ega.

1-jadval. Aholi turmush darajasini oshirishda tadbirkorlik ahamiyatini bo'yicha ilg'or xorijiy mamlakatlar tajribasi

Mamlakat	Asosiy qiyinchiliklar	Yechimlar va tashabbuslar
Qo'shma Shtatlar	Yuqori tartibga solish yuki	Ma'muriy jarayonlarni tartibga solish xarajatlarini kamaytirish uchun Kichik biznesni tartibga solishning adolatligi to'g'risidagi qonun kabi tartibga soluvchi islohotlar.
	Moliyaviy manbalardan foydalanish imkoniyati cheklangan	Kichik biznes va startaplarni qo'llab-quvvatlash uchun kredit kafolatlari va venchur kapital qo'yimlarini taqdim etuvchi Kichik biznes boshqaruv dasturlarini yaratish.
	Ko'nikmalardagi tafovut va ta'limning mos kelmasligi	Maktablar va universitetlarda tadbirkorlik bo'yicha ta'lim dasturlarini amalga oshirish, shuningdek, amaliy o'rganish va ko'nikmalarni rivojlantirishga qaratilgan Tadbirkorlik ta'limi milliy siyosati kabi tashabbuslar bilan birgalikda.
Singapur	Byurokratik qog'ozbozlik	Smart Nation tashabbusini joriy etish, davlat xizmatlarini soddalashtirish va biznes yuritish qulayligini oshirish uchun texnologiya va raqamlashtirishdan foydalanish.
	Moliyaviy nomutanosibliklarga kirish	Tadbirkorlikning turli bosqichlari ehtiyojlarini qondirish uchun moslashtirilgan davlat tomonidan qo'llab-quvvatlanadigan kreditlar, grantlar va kapital moliyalashtirish imkoniyatlarini o'z ichiga olgan turli moliyalashtirish sxemalarini ishga tushirish.
	Innovatsiyalar va texnologiyalarni qabul qilish	Block 71 va JTC LaunchPad kabi innovatsion markazlarni tashkil etish, startaplarga mentorlik, moliyalashtirish va innovatsiyalarga asoslangan tadbirkorlik uchun hamkorlik maydonlaridan foydalanish imkonini beradi.

Manba: Muallif ishlanmasi

Xorijiy tajribalardan xulosa chiqarish orqali O'zbekiston o'z siyosati va tashabbuslarini tadbirkorlik ekotizimida duch keladigan noyob muammolarni hal qilish uchun moslashtirishi mumkin. Normativ-huquqiy islohotlar, moliyaviy inklyuzivlik chora-tadbirlari va tadbirkorlik ta'limi dasturlarini qabul qilish tadbirkorlik uchun yanada qulay muhit yaratishi, mamlakatda iqtisodiy o'sish va turmush darajasini oshirishi mumkin. Biroq, muvaffaqiyatli amalga oshirish uchun kuchli tomonlarning hamkorligi va samaradorlik va barqarorlikni ta'minlash uchun doimiy monitoring va baholash kerak bo'ladi.

Takliflar va xulosa

1. **Normativ islohotlarni qabul qilish:** O'zbekiston ma'muriy tartib-taomillarni soddalashtirish, byurokratik to'siqlarni kamaytirish va biznes yuritish qulayligini oshirishga qaratilgan tartibga soluvchi islohotlarga ustuvor ahamiyat berishi kerak. Bunga biznesni ro'yxatdan o'tkazish uchun onlayn platformalar yaratish, taklif etilayotgan me'yoriy-huquqiy hujjatlarning tadbirkorlikka ta'sirini baholash uchun tartibga soluvchi ta'sirni baholashni amalga oshirish hamda yangi biznes modellari va texnologiyalarini sinovdan o'tkazish uchun tartibga soluvchi sinov maydonlarini joriy etish kiradi.

2. **Tadbirkorlik ta'limini kuchaytirish:** Tadbirkorlik madaniyatini yuksaltirish va tadbirkorlikka intiluvchilarni biznesda muvaffaqiyatga erishish uchun zarur bilim va malakalar bilan jihozlashda tadbirkorlik ta'limi va malakasini oshirishga sarmoya kiritish muhim ahamiyatga ega. O'zbekistonda tadbirkorlik bo'yicha ta'limni barcha darajadagi maktab o'quv dasturlariga kiritish, oliy o'quv yurtlari va kasb-hunar ta'limi muassasalarida tadbirkorlikka ixtisoslashtirilgan o'quv dasturlarini yo'lga qo'yish kerak. Bundan tashqari, sanoat manfaatdor tomonlari va tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlovchi tashkilotlar bilan hamkorlik yangi boshlanuvchi tadbirkorlar uchun amaliy mashg'ulotlar, murabbiylik va tarmoq imkoniyatlarini taqdim etishi mumkin.

3. **Innovatsion ekotizimni rivojlantirish:** O'zbekiston tadbirkorlik va texnologik taraqqiyot uchun qulay bo'lgan innovatsion ekotizimni rivojlantirishga ustuvor ahamiyat berishi kerak. Bu startap shakllanishini qo'llab-quvvatlash, ilmiy-tadqiqot va ishlanmalardan foydalanish imkoniyatini ta'minlash hamda tadbirkorlar, tadqiqotchilar va soha mutaxassislari o'rtasidagi hamkorlikni osonlashtirish uchun innovatsion markazlar, inkubatorlar va akseleratorlarni tashkil etishni o'z ichiga olishi mumkin. Bundan tashqari, hukumat tadbirkorlar o'rtasida innovatsiyalar va texnologiyalarni o'zlashtirishni rag'batlantirish uchun soliq imtiyozlari, grantlar va intellektual mulkni himoya qilish kabi tadqiqot va ishlanmalar faoliyatini rag'batlantirishi kerak.

Xulosa. Xulosa qilib aytganda, tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash O'zbekistonda turmush darajasini oshirish va barqaror iqtisodiy o'sishni ta'minlash uchun muhim ahamiyatga ega. Tadbirkorlik faoliyatiga to'sqinlik qilayotgan asosiy muammolarni hal qilish va maqsadli siyosat aralashuvini amalga oshirish orqali O'zbekiston tadbirkorlik faoliyati, innovatsiyalar va yangi ish o'rinlarini yaratish uchun qulay muhit yaratishi mumkin. Normativ-huquqiy islohotlar, moliyaviy inklyuzivlik chora-tadbirlari, tadbirkorlik ta'limi tashabbuslari va innovatsion ekotizimlarni rag'batlantirish tadbirkorlikni rag'batlantirish va mamlakatning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishini oshirish bo'yicha kompleks strategiyaning muhim tarkibiy qismidir. O'zbekistondagi ijobiy o'zgarishlarning katalizatori sifatida tadbirkorlik salohiyatini

to'liq ro'yobga chiqarish uchun davlat idoralari, xususiy sektor manfaatdor tomonlari, ilmiy doiralar va fuqarolik jamiyatining birgalikdagi sa'y-harakatlari muhim ahamiyatga ega bo'ladi.

Адабиётлар/Литература/References:

1. Audretsch, D. B., & Thurik, A. R. (2018). *Entrepreneurship, policy, and economic growth*. Oxford University Press.
2. Banerjee, A. V., & Duflo, E. (2020). *Good economics for hard times*. PublicAffairs.
3. Beck, T., Demirgüç-Kunt, A., & Levine, R. (2020). Financial inclusion and inclusive growth: A review of recent empirical evidence. *Journal of Economic Surveys*, 34(4), 685-721.
4. Johnson, S., & Schoar, A. (2019). Finance and entrepreneurship: A review and synthesis. *Journal of Economic Literature*, 57(4), 110-156.
5. Klapper, L. F., Amit, R., & Guillén, M. F. (2019). Entrepreneurship and firm formation across countries. *Strategic Entrepreneurship Journal*, 13(1), 110-120.
6. Shane, S. (2021). Enhancing the psychological foundations of entrepreneurship education. *Journal of Business Venturing Insights*, 16, e00253.
7. Autio, E., Pathak, S., & Wennberg, K. (2018). Consequences of cultural practices for entrepreneurial behaviors. *Journal of International Business Studies*, 49(7), 917-941.
8. Dosi, G., Grazzi, M., & Moschella, D. (2020). Technology and the dynamics of industrial structure: An empirical mapping of Italian industry. *Industrial and Corporate Change*, 29(5), 1261-1298.
9. Wennekers, S., & Thurik, R. (2019). Linking entrepreneurship and economic growth. *Small Business Economics*, 53(2), 271-293.
10. Acs, Z. J., & Szerb, L. (2019). *Global entrepreneurship index 2018*. Springer.
11. Abdurakhmanov, A., & Ruziev, K. (2020). Barriers to entrepreneurship in Uzbekistan. *Problems of Economic Transition*, 63(8), 747-761.
12. Khudaykulov, A., & Ahunov, M. (2019). Access to finance for SMEs in Uzbekistan. *International Journal of Business and Economic Development*, 7(1), 36-48.
13. Muminov, S., Toshpulatova, D., & Rakhimov, A. (2018). Entrepreneurship education in Uzbekistan: Challenges and opportunities. *Journal of Entrepreneurship Education*, 21(3), 1-10.
14. Nishanov, A., Ibragimov, B., & Karimov, U. (2020). Promoting innovation and technology adoption among entrepreneurs in Uzbekistan. *Journal of Innovation and Entrepreneurship*, 9(1), 1-15.
15. Zokhidov, S. (2021). Opportunities for entrepreneurship in Uzbekistan: A review. *Central Asian Journal of Business Studies*, 5(2), 89-102.

SCIENCEPROBLEMS.UZ

ИЖТИМОЙ-ГУМАНИТАР ФАНЛАРНИНГ ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ

№ 4 (4) – 2024

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

Ижтимоий-гуманитар фанларнинг долзарб муаммолари электрон журнали 2020 йил 6 август куни 1368-сонли гувоҳнома билан давлат рўйхатига олинган.

Муассис: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” масъулияти чекланган жамияти

Таҳририят манзили:

100070. Тошкент шаҳри, Яккасарой тумани, Кичик Бешёғоч кўчаси, 70/10-уй. Электрон манзил:

scienceproblems.uz@gmail.com

Боғланиш учун телефонлар:

(99) 602-09-84 (telegram).